

Előfizetési árak:
 Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 frt — kr.
 Évfolyamra . . . 1 frt 50 kr.
 Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
 Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörüben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
 s a megyei gazdasági egylet

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyzetű centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centiméternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjengedés. Beigittaték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Kéziratok vissza nem adtak. Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő.

Megjelenik minden vasárnapon.

A magyar nyelv tanítása a népiskolákban.

Deés, 1879. augusztus 23.

A törvényhozás intézkedése következtében a küszöbön álló iskolai évvel egy nagy horderejű intézkedés veszi kezdetét: a magyar nyelvnek, mint az állami nyelvnek kötelezett tantárgykénti tanítása.

Az új alkotmányos élet kezdetén kerülni igyekeztek még színét is minden oly intézkedésnek, mely a nem magyar ajku honpolgárok magyarosításának gyanuját keltette föl. Kerülték pedig azt azon föltevésben és hitben, hogy az alkotmányos élet és a reális viszonyokból merített tapasztalás úgy is el fogják oszlatni a nemzetiségek alaptalan féltékenységét; meg fogják teremteni az egy baba polgárai közt az összetartozás azon érzetét, melynek aztán különleg látható következményei is nyilvánulni fognak az országos nyelv elsajátítására irányzott komoly törekvésben, melyek által ez országban a magyar nyelv tudásának terjesztése lehetővé válik.

Tíz évi tapasztalás bizonyítja, hogy nagy részben illúzió volt e várakozás. Dicséretes példák nem hiányoznak arra nézve, hogy egyesek mozdíták elő egy-egy idegen ajku községben a hazai nyelv tanulását. De ezen tények mind csak kivételes tünetmények, melyekkel ellentétben fölhozhatjuk azon sajnos állapotokat, hogy az erdélyi

szászok népiskoláiban a magyar nyelv tanítása ép oly ismeretlen, mint akár a khinaié; s az oláh és szerb, valamint a tóth vidékek nagyobb részének népiskoláiban hasonlóan egy cseppel sem áll jobban a dolog. Szóval a magyar állam határain belül milliói élnek oly néptöredékeknek, melyek vezérlő embereiknek szűkeklésége s hazafiatal politikája következtében nélkülözik az állam érdekeivel való összeköttetés legerősebb kapesát, és saját egyéni boldogulásuk egyik leghatályosabb eszközét: az állami nyelv tudását, sőt még az ennek elsajátítására vezető alkalmat is.

Vétkes könnyelműség terhelné az államot, ha továbbra is türte volna e példátlan állapotokat, melyek miatt bizonyára azok nevetnek ki bennünket magukban, a kik leghangosabb lármát ütnek ellenünk a „magyar elnyomás”-sal és egyéb hasonló igazságvádakkal. Az igazság ellenkezőleg az, hogy nincs a civilizált világnak egy állama se, mely annyi elnézést tanusítana polgárai egytetemes részének a hivatalos nyelv iránt tanusított megvető közönyével szemben, mint a magyar. Nem is szólunk Németországról, hol a lengyel, vend, dán és francia nyelvű alattvalók egyszerűen és nagy stílusban germanizáltak; nem Angliáról és az észak-amerikai köztársaságról, mely polgárainak az állammal való hivatalos érintkezéseiben az angolon kívül más nyelvet nem ismer el; nem szólunk Oroszországról se, hol az abszolutizmus mindent nivelláló hatalma nyelv

vileg is minden elemet egyformásítani törekszik. Elég csak a szomszéd Románia és Szerbország e tekintetben való állapotait venni figyelembe, hogy arepirulással lássuk be saját gyámoltalanságunkat. Amabban sok ezer magyar nyelvű részint öslakos, részint bevándorlott ember él és tart fönn tanítézeteket; s vajjon van-e csak egy magyar iskola is, hol a román nyelv legalább kötelező tantárgyként szerepelne? Szerbiában kétszázezernél több román nemzetiségű lakos van, a kiknek egyszerűen „muszáj” szerbekké lenniök.

Mi magyarok nem követelhetünk ennyit; beérjük tisztán azzal, a mit az állam-eszély szintűgy, mint az egyes polgárok jól fölfogott érdeke megkíván, hogy t. i. a magyar nyelv elemeinek minél teljesebb elsajátítására alkalom és mód nyujtassék az ország minden lakosának. Ez intézkedésnek, politikai horderején kívül kiszámíthatlan előnye lesz a legalsóbb osztályok gyermekeire is, ki mint katona, kereskedő, mesterember, napszámos, számtalan esetekben haszonnal érvényesítheti magyar nyelvbéli ismereteit, melyeket a népiskolából hozott magával. Ha pedig magasabb életpályákra lép, akkor megszerezte előre a tovább haladásnak ez úgy is nélkülözhetlen föltételét. E kívánalmat époly kevésbé lehet magyarosító törekvésnek keresztelni, mint a hogy mi magunk nem germanizálás végett, hanem tisztán kulturai célokból hoztuk be középiskoláinkba is a német nyelv kötelező tani

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A magyar nyelv a király házában.

Lapunk mai számának első cikke hozza azon indokokat, melyek a törvényhozást a magyar nyelvnek a népiskolákban kötelezett tantárgyá emelésében vezérlék; fölhozza általánosságban azon érveket, melyek a más ajku és nemzetiségű polgártársainknak ösztönt és kedvet adhatnak annak elsajátítására.

De a legmagasabb indok, a legmeggyőzőbb érv, a mi hatás nélkül nem maradhat, a mi az elfogultaknak egész hadát jobb és helyesebb meggyőződésre és felfogásra vezérelheti: a magyar nyelvnek a király házában otthonossága, lehetlen e példának hatás nélkül maradni, midőn az uralkodó család fenséges tagjai nemcsak teljesen birják és beszélik Árpád nemzetének nyelvét, hanem még elismerő tünetéssel viseltetnek azok iránt, kiknek szerencsél juta a dinastia ifju sarjait annak csarnokába bevezetni.

„Augusztus hó hatodikán volt negyvenedik évfordulója Rónay Jácint pappá fölszentelésének. Senkinek sem jutott eszébe, hogy jubileumot rendezzen a tiszteletére; egész esendben, egyedül végezte élete nevezetes napjának reggelén ájtatoskodásait; — ámdé, a mint a kápolnából visszatért, egy mosolygó gyermekhez fogadta üdvözölve, s a kedves gyermek-lányka egy szép acélmetszetű madonna képet nyujtott át neki, remek faragványu, drágakövekkel kirakott rámban; a kép alá ez volt írva szép nagy, gömbölyű, határozott vonásu betűkkel: „Mária Valéria Rónay

Jácintnak negyven éves papsága emlékére. 1879. augusztus 6-án.”

A magyar király-leány négyféle nyelven beszél tökéletesen; de atyjával, anyjával mindig csak magyarul. És istennel is csak magyarul. A vallást magyar nyelven tanulta, s imádkozni csak magyarul tud. Mikor a királyné utazik, minden héten ír levelet kis leányának: mindig magyarul; ő is olyan levelet kap tőle.

A korona örökös Magyarország történetét szintén Rónay Jácinttól tanulta — végtől-végig, egész a legutolsó korszakig, a maga hamisítatlan valóságában. Ő maga kívánta, hogy ismertessenek meg vele „mindent.” Elolvasta az 1848-ki nevezetes országgyűlési beszédek is. Mikor a vizsgát letette a főherceg az egybehívott legmagasabb hallgatóság előtt, tanára azt a feladatot adta neki, hogy már most kísértse meg, saját sugallata szerint, egyes nagy történelmi személyek helyét elfoglalni s rögtönözött szónoklatot tartani nagy történelmi mozzanatok alkalmából. Az első feladat volt: Savoyai Eugen lelkesítő szónoklata a magyarokhoz, a midőn Buda vára megostromlásához buzdítja hadait. — Rudolf főherceg hatalmasan megfelelt e feladatnak, Buda vára beletett véve. — Következett a második feladat: „Szilágyi Mihály tart szónoklatot a Budán összegyűlt rendek előtt, háta mögött a Duna jegén fölállított negyvenezernyi hadsereggel, Hunyady János fiát, Mátyást ajánlja a magyar királyi trónra!” — Az volt a szónoklat! a minőt még nem hallott a bécsi várak: a magyar nemzet szívéhez és lélkéhez szóló, hogy becsülje meg a saját nemzete nagy fiait, mert különben martalécul esik az idegennek! A magyar nemzet önállóságát még ennél hathatósabban nem védelmezték! Királyné asszonyunk mindenkit magyarul

szólit meg, a kinek magyar neve van; vagy a ki magyarországi nagybirtokos s azok között vannak sokan, a kik a megszólításra zavarba jönnek, s megvallják, hogy nem érik őseik és hazájok nyelvét. Azok aztán sietnek haza, hivatják a magyar nyelvtanítót; sietnek helyrehozni az elmulasztottat, hogy mikor újból meg kell jelenniök a magyar királyné előtt, megérthessék, a mit hozzájuk beszél. A magyar nyelv onnan fölülről terjed lefelé. Divatba jön a megfordított szokás. Nálunk ugyanis az a szokás, hogy ha együtt van egy magyar társaság s egy német vetődik közé, akkor annak az egy németnek a kedveért mind valamennyien törjük a németet; most pedig az következik, hogy mikor „egy” magyar lép be a társaságba, annak az egynek a kedveért az egész társaság magyarul beszél. Nem követhetnek-e magas urhölgyeink annak az egy magyar hölgynek a példáját: a magyar királynéét? *

Hát még ahhoz mit mondjunk, midőn Szolnok-Dobokamegye területén több községekben még vegyes ajku községekben, még ott is, hol több a magyar ajku lakosok száma, a magyarok örömeiből beszélnek román vagy más, mint saját nyelvükön? Hát az honnan van, hogy vannak birtokosok, kik eselédjeikkel közlekedve, kedvtellessel beszélnek oláh vagy más nyelven, még akkor is midőn ezek több szabadsággal ejtik ki a magyar szót, hogy sem ők törik az idegen nyelvet? Bizony, bizony már ideje lenne, hogy kisebb és nagyobb birtokosaink nemzeti önértéktől vezéreltetve, megvárják, megköveteljék, hogy alárendeltjeik, hogy minden, ki curiájának földjét tapodja, magyar legyen szóval és érzéssel!!

tását. — A magyar nyelvnek az elemi-népiskolákban köteles tantárgyképen való elrendelése különben is érintetlenül hagyja a fennálló törvényeket, u. m. az 1868. XXXVIII. és XLIV. törvényeknek a népoktatásról és a nemzeti egyenjogúságról szóló intézkedéseit; minden nemzetiségnek saját anyanyelve marad meg tananyagnak a népiskolákban; csupán csak egy új tantárgy beiktatása történik törvényi subrogáció útján. És, hogy ezen törvény életbeléptetése minél simábban történjék, az azt nehezítő körülményeket is maga előtt tartva a törvényhozás.

Mert fájdalom, vannak talán ezrével, még mindeddig oly néptanítók hazánkban, kik a magyar nyelvet vagy épen nem, vagy csak igen hiányosan beszélik, s a kik épen azért jóformán képtelenek volnának azt még egy népiskola szűk keretében is sikerrel tanítani. Az ilyeneket egyszerűen hatalmi szóval kényszeríteni arra, hogy magok is megtanulják és tanítsák az állam nyelvét: annyira volna, mint naponként számdékosan szított ellenszenv tárgyává tenni azt, és mégis semmi eredményre sem jutni.

S épen ezekért az erre vonatkozó törvény mindenek előtt a nem magyar nyelvű felekezeti katechézisekben rendeli el a magyar nyelvnek az eddiginél nagyobb és pedig oly mértékben való tanítását, hogy az intézetből kikerülő tanítók a magyar nyelvnek a népiskolákban való tanítására képessé legyenek. Kimondja azonban, hogy mostantól három év múlva csak oly jelöltek nyerhetnek tanítói oklevelet, kik a magyar nyelvet tanítani képesek. A már alkalmazott tanítók köteleztetnek a magyar nyelvet hat év lefolyása alatt kellő mértékben elsajátítani. A magyar nyelv oktatása hat év múlva az összes népiskolákban kötelezővé válik, oly népiskolákban azonban melyeknél már jelenleg oly tanító van, vagy időközben oly tanító alkalmaztatnék, ki a magyar nyelvet is tanítani képes, e nyelv oktatását már most, illetőleg a képes tanító alkalmaztatása után azonnal kötelezővé válik.

Az ezen törvény életbeléptetésével megbízott kormány még ezzel sem érte be, hanem az ország több pontjain a lejárt iskolai szünet alatt a magyar nyelvtanításából az idegen ajkú néptanítók számára póttanfolyamot nyitott. S hogy az ezeni megjelenést lehetővé tegye, a szűk anyagi viszonyok közt levő néptanítókat nyolczvan kr. napi díjban részesítette. És hogy minden ellen machinatiók mellett is a néptanítók oly tömegesen jelentek meg — megyénkből hatvanegy — és ha a buzgalmat, melylyel a tanórákat látogatták, s a sikert, melyet felmutattak tekintetbe vesszük: bizton elmondhatjuk, hogy a magyar nyelv, mint az állam nyelvének a népiskolákban rendszeres oktatásának ideje már bekövetkezett volt.

A kiállítást rendező bizottság gyűlése.

Jelen voltak: br. Bánffy Dezső elnök, Sweizer Sándor, dr. Gajzágó László, Szabó Ferencz, Voith János, Róth Pál, Havas Gyula, Fehérvári Károly, Boros József, Kovács Samu, Horváth Bertalan, gr. Kornis Viktor, Sári József, Kepes Gyula, Izsáki József, Demeter Béla, Hatfaludi József, Voith Simon, Brunner Károly, Dombi Sándor, Boyákovics Gyula titkár.

A folyó 19. tartott rendező bizottság gyűlésében először olvastatott a végrehajtó bizottság jelentése a mi helyeslőleg tudásul vétetett. Ennek részletei lapunkban időnként közölve lévén, fölöslegesnek tartjuk újból felsorolni. Ezek közt volt, hogy a földmívelési minisztertől az ígért 200 frt segély megküldetett.

A kiállítási látványoknak megtartása október 25-ikére tűzvetvén ki, a látványozók újból felszólítottatni határozatnak, hogy a bejelentést legkésőbb szept. 15-ig tegyék meg.

Ezután a kiállítás sorrendje s az ünnepélyek programja a következőleg állítottatott meg:

Október 18. a kiállítás megnyitása, 1 óra-kor közeled, estve az első műkedvelői előadás.

19-én tűzoltói zászlószentelési ünnepély, este tűzoltói bál.

20-án este érkeznek a kertészeti egyesület tagjai, ugyanakkor ismerkedési estély.

21-én a kertész vándor gyűlés, este a második műkedvelői előadás.

22-én általános kirándulás a deésaknai sóbányákhoz.

23-án kirándulás a kendi-lócai uradalomba.

24-én kirándulás Szt.-Benedekre, onnét visszatérőleg a baczai uradalomba, megállólágg átrándulás Beszterczére. Délután gazdasági vagy iparirányú felolvasások.

25-én lókiállítás és lóvásár, este a 3-ik műkedvelői előadás.

26. a kiállítás ünnepélyes bezárása és a jutalmak kiosztása.

Ezután indítványba hozatott a Jury megválasztása, mely osztályonként egy elnök és 6 tagból áll, melybe 2 vidéki vagy idegen tag választatik be az osztályok tagjai által, mely a következő sorrendben állítottatott meg.

I. Gazdasági kiállítás.

1. osztály a gyümölcs- és szőlőtermesztés. Elnök Kovács Samu, tagok: Vályi Elek, Kepes Gyula, Bod Károly, Boros József. 2. Gazdasági termények. Elnök Voith János, tagok: Göcze István, Betegh Imre, Brunner Károly, Fehérvári Károly. 3. Erdő és faipar. Elnök Izsáki József, tagok: Br. Bornemissza Károly, Móricz Sándor, Handsild György, Horváth István. 4. Malomipar. Elnök: Krémer Sámuel, tagok: Boér Károly, Voith Simon, Pap Miklós és Boros István. 5. Élelmi cikkek. Elnök: dr. Szöcs Sámuel, tagok: Flóth Adolf, Bod Károly, Simon Kálmán és br. Bornemissza Károly. 6. Szesz és bõripar. Elnök: Muntján Ágoston, tagok: Boér Károly, Boros József, Bod Károly, Flóth Adolf.

II. Iparkiállítás.

1. osztály. Bányai ipar. Elnök: dr. Gajzágó László, tagok: Sweizer Sándor, Kerner Mór, Lacheta János, Placintár Dávid. 2. Főnöki ipar és ruházati cikkek. Elnök: dr. Almásy Ferencz, tagok: Keresztesi Sándor, ifj. Bodor Bertalan, Czóbel Pál. 3. Bőr és lábbeli ipar. Elnök: Demeter Béla, tagok: Sári József, Veér Zsigmond, Vékonny Ferencz, Máté Ferencz. 4. Vegyes iparcikkek. Elnök: Róth Pál, tagok: Jakab Károly, Rauch János, Gerecze János, Czóbel Pál. 5. Gépek és iparos szerszámok. Elnök: Voith Gergely, tagok: Tüzes Tódor, Kerner Mór, Szántó Márton, Sweizer Sándor.

III. Állatkiállítás.

Elnök: gr. Kornis Viktor, tagok: Hatfaludi József, Horváth Bertalan, ifj. Szappanyos Miklós, gr. Bethlen Pál, gr. Bethlen Károly, Nyegrucz Jakab, Bokros Lajos, Dombi Sándor.

Ezek után több intézkedések és utasítások hozattak meg, melyek a végrehajtó bizottságnak a kiállítás eljárására vonatkoznak, melyek után a gyűlés bezáratott.

Tg.

Deés városa közgyűlése.

Deés, 1879. augusztus 18.

Városunk képviselő testületének, közelebből tartott közgyűlésén több igen fontos tárgyai valának szönyegen, melyeket a folyó hó 16-ára egybehívott gyűlés le nem tárgyalhatván, a reá következő napon lett befejezve.

1. Elnöklő polgármester előadja, hogy Deák Ferencz emlékére a képviselő testület elhatározta volt, egy ezer forintos alapítványt tenni, melynek kamatjából nagyreményű iparos tanoncok legyenek dotálva. Később a tervbe vett s a már megalakult „kisbirtokosok hitelintézeté”-be határozatott ezen tőke, mint alapítvány befektettetni, s ennek első tizedrésztetének a budapesti első takarékpénztárba lett befizetése: tudásul vétetett.

2. Jelenté, hogy a kir. adófelügyelőség ál-

tal Pintér Antal 2 frt napi díj mellett ki lett küldve a hátrálékba levő adó előírási munkálatok bevégezésére. Kovács Samu mielőtt a tárgy érdeméhez szólna előzményként fölemlíti, hogy a közelebbi gyűlésben a polgármestert illetőleg azon megjegyzésére, melyszerint közegeit szorítsa kötelességeik pontos teljesítésére, midőn azt újból fölhozza, bár miként fogták is azt föl nem kívánja azt rectificálni, annál inkább, mert most már annak szükségessége adatossan áll előttünk. Fölhozza továbbá, hogy mióta a közélet terén szerepel, a polgármestert mindig támogatá, mint a ki velünk együtt a közjónak fáradozó és önzéstelen bajnoka. De közelebből tapasztalván, hogy a város hivatalnokait illetőleg némelyek tehetségét tulbecsüli, másnak buzgalma és szorgalma iránt talán elfogult vagy igen elnéző, hogy e megjegyzése nem volt alaptalan, ime a mulasztások helyrehozására az adófelügyelőség intézkedése. Azonban a számvetői állomás betöltése küszöbön állva indítványozza, hogy találat-sék meg az adófelügyelőség a számvetői hivatal betöltése után a városi pénztárra nézve ezen terhelő kiküldetést megszüntetni. Deési Dezső: a kiküldetést a polgármester felügyelete alatt a hátrálékok ki nem egészítése g nem kívánja megszüntetni. Lészai László: a hivatalnokok mulasztásait nem lehet a közpénztár rovására teljesíteni, s kérdés kinek a terhére tétetik az, azonban a számvetői hivatal betöltése után a kiküldetés megszüntetését ő is pártolva az ez értelemben tett indítvány elfogadtatott.

3. A polgármester előterjeszti, hogy a megüresült számvetői állomásra id. Deési Károly, ifj. Czecz Kálmán, Rónay Lajos s később Maksai Albert, továbbá a később visszalépett Csomafai Antal, Gálea István és Hlovai Jenő pályáztak. A szavazatszedő bizottság számba vévén a megajánlott szavazást kitűnt, hogy a pályázók közül általános többséget egyse kapott, az ennek következtében elrendelt második szavazás alkalmával, az előbb többséget nyert Deési Károly és Maksai Albert közül az utolsó nyert többséget, mely választás ellen Lészai László felfolyamodást jelentett be, az alapon, hogy a többséget nyert választásra nincs képesítve.

4. Az önkéntes tűzoltó parancsnokság által az általános tűzvédelmi kötelezettség alkalmazása iránt beterjesztett szabályrendeleti tervezet: egy bizottsághoz utasítottatott.

5. A rendőrkapitánynak a husárlás czél-szerű berendezésére vonatkozó felhívása, a mérszárosokkal közösen ez ügyben intézkedni, egy bizottság küldetett ki.

6. A helybeli kisedővodának sikerült próbátételéről jelentés örömdetes tudásul vétetett mellet, annak elfogadott költségvetése fölterjesztése határozatott.

7. Olvastatott a megye főispánjának felhívása a Nagy-Királyutczában az állam által építendő hidnak kétfelől járdákkal ellátás építkezésére segélylyel járulni. Lészai László nem tudván teljesen a hozzájárulási kötelezettséget az átiratot nem pártolhatja. Kovács Samu fölhozza, hogy ez a városnak főutczája, hol nagy és élénk a forgalom s e keskeny hidnál nagyon ovatosnak kell lenünk a lehető legázoltatás eshetőségénél fogva, de nemcsak a járókelők életbiztonsága tekintetéből óhajtja a már egyszer megígért hozzájárulást; hanem szepítési tekintetből is, mert az építendő járda kiszélesítés által a patak-nak nem igen regényes kinézésű medre, mind két oldalról el lenne takarva, készséggel járul hozzá. Deési Dezső: az ezen hidhoz adandó anyagok u. m. fa és kő nem oly terhelők a városra nézve, azért határozottan kimondaná a hozzájárulást. Turbucz Ferencz: előbb tudni kívánna a szükségletet, mert az építészeti hivatal csinált nekünk egy olyan költséges kisedővoda épület tervet, mely Bécsbe való. Most is már sok a rovat-al, nem akarja még azt nevelni. Kovács Samu fölhozza, hogy az újabb időben igen sok történt városunk szellemi és anyagi emelkedésére, fejlődésére, melyek által e nagy megyének méltó központja leend. De miután hallja, s vannak, kik a nézetet táplálják, hogy a felszaporodott városi terhek ezen ujitásoknak lennének kifolyásai, megjegyzi, hogy azok legkevésbbé történtek a város

pénztára terhére. Példaként felhossa a reformátusok temploma körüli kőrfalát, mely ha kiépül, egy unicum lesz, s ezt megteremtette az ezéla alakult consortium; ott van a diszes sétátér, melyet a város egy kr. segedelme nélkül a birtokosság egyesek áldozatkészségéből, mintegy elővarázsolts fentart a sétatéri egylet, s b. ezekután a fennirt hidnak járda építéséhez e villeg a hozzájárulás kilett mondva, a mérnöki terv heterjesztésére lett fenntartva az érdemleges határozat. (Vége köv.)

VEGYESEK.

— **A király** ő felsége születési ünnepe városunkban a közönség nagy érdeklődésével ületett meg. A honvéd-zászlóalj, a méntelep vitézei, a csend- és pénzügyőrök és tűzoltóink diszes élén megyénk főispánja vezérlete alatt a közigazgatási és törvényszéki, adóügyi s több más hivatalok; a városi hatóság vezette a polgármester által, minden felekezetbeli lelkészek, tanítók sereglének a róm. kath. imaházba, hol a zárda-főnök fényes segédlettel tartotta meg a honvédek dísz sortüzelése s durrogó taraczkhangok közt a Te Deumot nagy számú diszes hallgatóság közepette. Ennek végeztével az inpozans katonai defelirozás a tűzoltók rézkürtjeinek harsona hangja mellett, mely után következett a főispán ő méltósága által az egyes erkölcsi testületeknek hódolat fogadása, kinek ezután kedélyes asztalakörül gyűltek egybe a különböző hivatalok főnökei, s városunk több notabilitásai, hol a háziga-da ő felségére emelt nagy szabású felkőszöntése egyetemesen viszhanga a pezsgő szikrázó és teit poharak emelése mellett.

— **Király** ő felsége megyénk köztisztjeiben álló főorvosa dr. Gajzágó Lászlónak és törvényes utódainak, az „apanagyfalusi“ nemesi előnev használatását díjmentesen engedélyezte.

— **Szabó János** gr. kath. püspök Szamosújvárra megérkezve püspöki székét f. hó 18-án el is foglalta. Üdvözljük mi is a humanus és nagy tudományu főpásztort körünkben.

— **A deési** ev. ref. egyházmegyének szept. 9-én d. e. Deésen közgyűlése tartatik, házassági törvényszékkel kapcsolatosan, melyről ezennel értesítettnek annak egyházi és világi tagjai.

— **Jeddi György** cs.-gorbói járási orvos ezen állomásáról lemondván, a rettegi körorvosi állomást fogja elfoglalni.

— **A szamosvölgyi** vasut 8-os bizottságáról hozott tudósításunkban az eddigelé aláírt részvények száma hibásan áll összesítve 300, mert az így elhelyezett részvények száma 400-on is felül van.

— **A deési** István királyi egykor hires vásár közepesen ütött ki; a baromvásár nem volt élénk, a szép marhák magos áron tartattak, a disznó tömegesen hajtattván be, nagyon nyomott áron kelt. Rövidárusok nem nagy kelendőségek örvendettek, az iparosok közül a csizmadiák közt volt nagyobb forgalom. A gabona ára folytonosan emelkedik, a szép buza 7 frt 30 kron is kelt hektoliterenként.

— **Bud János** helybeli polgári iskolai r. tanár, jelen hó 10-én munkás életének 28-ik évében, jobblétre szenderült. Az elhunytban a tanügy egy szerény munkás bajnokát vesztette el.

— **Öngyilkosság.** Folyó hó 18-án délután az alparéti malom és az oláh-vásárhelyi fogadó között egy öngyilkosság történt. Drágónics Juon o.-vásárhelyi 60 éves földész, az említett fogadóhoz és saját lakáához közel levő patak vizébe ölte magát. A hivatalos uton megejtett vizsgálat folytán kiderült, hogy Drágónics az augusztus 16-diki drági országos vásárrban elvesztett 110 frt pénzhiánya miatt a már az előtt is mutatkozott buskomorságba esett, s ez okból lett öngyilkos.

— **Gr. Andrássy** Gyula tegnap Bécsbe érkezett. Albrecht főherczeg másfél órai látogatást tett nála. Azután király ő Felsége fogadta két órai kihallgatásban. Visszalépése bizonyos.

— **A birodalmi** tanácsot, mint hírlik, a jövő hónap második felében fogják összehívni. — **A bécsi** katonai körökben azt beszélnek, hogy

Novibazárt nem az idén fogják megszállani, hanem a jövő tavasszal. — **Az Andrássy-válság** folyvást élénken foglalkoztatja fővárosunk köreit s szaporán teremnek a kombinációk, melyek rendesen nem élnek túl a napot. — **A új** osztrák kormányt a bécsi sajtó s az osztrák német pártok nagyon hidegen, majdnem ellenségesen fogadják. — **Az angol** parlamentet ünnepléses trónbeszéddel elnapolták. A királynő hangsúlyozta, hogy Anglia viszonya a külállamokhoz barátságos és reményét fejezte ki, hogy a béke most már meg fog szilárdulni. — **Lippán** megnyitották a munka kiállítást. A kiállítás főleg házi ipartárgyakban gazdag. — **Az erdélyi** római katolikus igazgató-tanács a felekezetbeli gimnáziumokhoz több okleveles tanárt nevezett ki. — **Lyon** városa nagy izgalomban van a zavargások miatt, melyek ott a monarchisták és a köztársaságiak között napirenden vannak. — **Borászati** kongresszust és kiállítást tartanak Bécsben a jövő hó vége felé, s a jelesebb magyar bortermelőket is fölszólították a részvételre. — **A közlekedés** helyreállításán dolgoznak most Szegeden a legnagyobb buzgalommal. — **Lipótvárárt** a földművelési iskolában sajtóképzési kísérletet tett a földművelési miniszter, s az oly jól sikerült, hogy hír szerint, elhatározta francia sajtóképzőt hívni be az országba, a franciaországi sajtófajok készítésének tanítására. — **A szerájevói** tűzvésznel, mint ujlag kiderül, a derék mentő katonák közül, fájdalom sokan estek áldozatul; eddig tizenhét, részint meghalt, részint megsebesült vagy eltűnt katonáról szól a hivatalos jelentés. — **Napoleon** napját, augusztus 15-dikét, a napoleónidák bukása óta csak ez évben nem ünnepelték meg a bonapártisták.

Hivatalos rész.

Szolnok-Dobokamegye főispánjától.

Sz. 679.—1879.

Mindenik járás tkts. szolgabírájának.

Folyó évi február hó 8-án 121. sz. a, kelt értesítemre hivatkozással figyelmeztetni kívánom a megyei gazdasági egylet megkeresése következtében, hogy a folyó év őszén tartandó kiállítás alkalmával a bejelentések határideje szept. hó 1-én már lejár, s azontul a bejelentések vagy visszautasítatnak vagy legjobb esetben a tárgyak — ha bevételnek is — azok elhelyezésére kellő gond nem fordíthatatik, s a kiállító neve is a kiállítási névsorban fel nem vétetik.

Ezek folytán szives lesz tkts. uraságod hathatósan oda működni, hogy a kiállításra mentől számosabban jelentkezzenek és bejelentéseiket folyó évi szeptember 1-éig okvetetlen megtegyék.

Ez iránybani odaadó munkásságát és hazafias fáradozásait ismételten kérem.

Deésen, 1879. augusztus 8-án.

Br. Bánffy Dezső s. k.,
főispán.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

H i r d e t é s e k.

Sz. 6125.—1879.

1—3

Árverezési hirdetmény.

Kodor, A.-Gyékényes, Sz.-Törpény, Mikhéza, Kozárvár, Szt.-Benedek, Sz.-Nyires, Szt.-Margita, B.-Váralja, Monostorszeg és O.-Péntek községekben a folyó évben gyakorlandó 3 havi koresmajog folyó év szeptember hó 16-án dél előtt 10 órakor nyilvános árverés mellett Deésen a szolgabírói irodán fog árvereztetni.

Magyar-Bogáta, O.-Bogáta. Kálna, Kis-Somkut, Mánya, Keménye, Szováros, Záp-roc, Szinye, Sajgó és F.-Gyékényes községekben gyakorlandó 3 havi koresmajog pe-

dig szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor Mánya községében a körjegyzői irodán fog árverezés útján kiadatni.

A deési járás szolgabírájától,
Deés, 1879. augusztus 20.

Hatfaludi József,
szolgabíró.

Sz. 6125.—1879.

1—3

Árverezési hirdetmény.

Kaczkó községében a körjegyzői irodán folyó évi szeptember hó 15-én délelőtt 9 órakor Alór, Kaczkó, A.-Kosály, F.-Kosály, Szelecske, Vaád és F.-Orbó községek 3 havi koresmajoga fog haszonbérbe adatni.

Szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor Pecsétszeg községében a község házánál Pecsétszeg községben a 3 havi kizárólagos; és Hergospatak községben 5 havi kizárólagos italmérési jog fog nyilvános árverezés mellett a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatni.

A deési járás szolgabírájától,
Deés, 1879. augusztus 20.

Hatfaludi József,
szolgabíró.

Sz. 6125.—1879.

1—3

Árverezési hirdetmény.

Cs.-Mihályfalva, Lábfalva, Bacza, Cs.-Györgyfalva, Gáncs, Négerfalva, Emberfő, Cs.-Polyán, Felőr és Cs.-Hagymás községekben gyakorlandó 3 havi itálárulhatási jog folyó évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor Retteg községében a körjegyzői irodán nyilvános árverezés mellett haszonbérbe fog adatni.

A deési járás szolgabírájától.

Deés, 1879. augusztus 20.

Hatfaludi József,
szolgabíró.

9254. számhoz.

1—2

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegyébe kebelezett Csáki-Gorbó községében egy személyes jogu anya gyógyszerártnak felállítása belügyi m. kir. miniszter urnak f. hó 8-án kelt 30501. sz. a. leiratával engedélyeztetvén, felhivatlak mind azok, a kik ezen gyógyszerártnak személyes jogát elnyerni óhajtják, hogy folyamodványaikat az 1876. évi XIV. t. cz. 129. §. értelmében felszerelve folyó évi október 15-ig alólirtoz nyujtsák be.

Deésen, 1879. augusztus 14-én.

az alispán helyett
Br. Diószegi Géza,
főjegyző.

Walser Ferencz

magyar gazdasági gépgyárak,
egyesített raktár és gépműhely
erdélyországi fióktelepe Kolozsvárrt

(belmonostor-utoza 12. sz. a.)

GYÁRI ÁRON, KEDVEZŐ FELTÉTELEK ÉS JÓTÁLLÁS MELLETT AJÁNLJA:

eséplőgépeket járgány és kézerőre, szoró és tisztító rostákat, kitűzőnek elismert Trieuröket konkoly, búkköny és zab kiválasztásra, magyar serekéket és eke-taligákat, vasboronákat, törökbúza-morzsolókat, szecska-vágókat, gyűrűs-hengereket, sor- és vető-gépeket, répa-vágókat, daráló-gépeket, lisztőrő-malmokat kerék vagy gőzhajtásra, borsajtókat, szőlőzúzó és szőlőrostákat, cséplőgép-fecskendőket, vasszerkezetű szivattyús kutakat.

3—10

A gépműhelyben minden javítások a legfigyelmesebben eszközöltetnek.

Bizományi raktár Deésen SZOLNOK-DOBOKAMEGYEI GAZDASÁGI EGYLETNÉL.

Pályázat.

Lemondás folytán a csáki-gorbói járási orvosi állás f. évi szeptember 1-én kezdődőleg üresedésbe jövén, felhivatnak mindazok, kik ezen 400 frt évi fizetés és 100 frt utazási átalánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtának, hogy kellően az 1870 XLII. t. cz. 66. és 76-ik §§. megfelelően felszerelt pályázati kérvényüket szeptember hó 20-ig én hozzám annyival inkább benyujtsák, mivel később érkezett folyamódások tekintetbe vétetni nem fognak.

Deesen, 1879. augusztus 6-án.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Alóírt főügynökség tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy összes idei jégkárait a kötvény feltételeiben megállapított szeptember havi idő helyett **azonnal kifizeti**; méltóztassanak tehát a károsultak akár közvetlen, akár az ügynökségek közvetítésével a pénz átvétele végett jelentkezni.

Kolozsvárt, 1879. július hó 25-én.

A **trieszti általános biztosító társulat**
(Assicurazioni Generali)
főügynöksége.

4—4

Boér s. k.

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker **biztosítása** mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

2) **hugycsőfolyásokat** (még idülteket is), a **nemzőrészek bujakóros felkelyeit és másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elesufitásaiban;

3) **hugycsőszűköléseket**;

4) friss s üdült nyakfolyásokat **nőknel**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan

eredő

magtalan ságot;

5) **börkiütéseket**;

6) a hugyholyag betegségeit és mindennemű **vizelési nehézségeket**.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: **PESTEN**, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em. bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)

6 óra alatt kihajtatik.

Árverési hirdetmény.

Szamosujvár sz. királyi város közönsége a tulajdonához tartozó következő javadalmakat u. m.

1. A városi szesz- és pálinka árulási jogot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8101 frt.
2. „ „ sör árulási jogot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1218 „
3. „ „ „piaczi“ vendéglőt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2700 „
4. „ „ „hegy alatti“ fogadót	—	—	—	—	—	—	—	—	—	870 „
5. „ „ „hurdukáta“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	550 „
6. „ „ „fácsebinye“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	851 „
7. „ „ „hosszu“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	785 „
8. „ „ „cserepes“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400 „
9. „ „ „karli“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	530 „
10. „ „ helypénz s behozatali vámot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6500 „
11. „ „ kövezet vámot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1133 „
12. „ „ alsó-híd vámot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800 „

felkiáltási ár mellett 1880-ik évi január 1-től 1882-ik december 31-ig számított 3 az az három évi időtartamra, folyó évi szeptember hó 16-ik és következő napjain a város tanácsházánál tartandó nyilvános árverés útján, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fogja adni.

Mindazok, kik az árveréshez hozzá szólni kívánnak, a felkiáltási árnak 10%-kát kötelesek készpénzben, vagy börze érték szerinti állampapírokban az árverező bizottság kezére előlegesen letenni, s az, kire a haszonbérlet leveretett, bánatpénzét a levert haszonbéri összeg 10%-kára lesz köteles azonnal kiegészíteni.

A mások nevében árverezni kívánók hitelesített írásbeli felhatalmazást tartoznak beadni.

Azok, kik az árverés idején a városi pénztárnak hátralékosok, úgy szintén azok is, kik a várossal bárminő viszonyból eredett perben állanak, nem árverezhetnek.

Az árverési tény az árverezőre nézve azonnal, a városi közönségre nézve azonban csak a képviselő testület jóváhagyása után kötelező.

A szóbeli árverés befejeztéig 50 kros bélyeggel, s kellő — a megígért haszonbéri összeg 10%-kát tevő — bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok (offertek) is elfogadtatnak. Az ily zárt ajánlatokban a megígért haszonbéri összeg számmal és betűvel is, valamint az ajánlat tevőnek neve, lakhelye, s az iránti nyilatkozata, hogy a haszonbéri szerződés pontjait teljesen ismeri, s azoknak magát alá veti — olvashatólag s tisztán kiteendő.

A fennebbi feltételeknek meg nem felelő zárt ajánlat semmisnek vétetik.

Egyenlő összegű szóbeli ígéret s írásbeli ajánlat között az előbbi bír elsőbbséggel; — két egyenlő írásbeli ajánlat között a sors dönt.

A haszonbéri összeg kész pénz, börzei értékkel bíró állam kötvények, s bárhol találtató — a városi közönség által elfogadható — ingatlan javak által biztosítható, s a biztosíték a szerződés jóváhagyása iránti értesítéstől számított 14 nap alatt kijelölendő.

Ha valamely árverező, — ki bánatpénzt tett le — a leveretés alkalmával a szerződést aláírni vonakodnék, — vagy pedig, ha aláírna ugyan a szerződést, de a kötelezett biztosítékot 14 nap alatt ki nem jelölné, — vagy végre az elfogadott biztosítékra, az elfogadás iránti értesítéstől számított 30 nap alatt a városi közönség zálogjogát telekkönyvileg be nem kebeleztetné, bánatpénzét elveszti, s kárára, valamint költségére új árverés fog tartatni.

A két példányban kiállítandó haszonbéri szerződésre kívántató illeték — s bélyeg kiadást haszonbérlet tartozand hordozni, úgy szintén a haszonbéri viszonyból eredett bárminő illeték s bélyeg kiadást is.

A haszonbéri szerződések pontjai s a díjszabályzatok (tariffák) a hivatalos órák alatt a tanács irodájában megtekinthetők.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa, 1879. július hó 28-án.

a polgármester távollétében

Goposa Joachim,

tanácsnok.

Osztján Kristóf,

főjegyző.